

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENÉ VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

OVER VERSTEEKVONNISSEN.

Hervormingen die zich opdringen

1. — Grondige hervorming van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging werden ten onzent zoo- wel als in Frankrijk meer dan eens ontworpen.

Dit valt niet te verwonderen.

Het is immers in schijn alleen dat dit Wetboek, waarvan de verschillende deelen in den loop van 1806 werden uitgevaardigd en dat in voege trad op 1 Januari 1807, niet ouder is dan ons in menig deel jong gebleven Burgerlijk Wetboek.

In feite is het veel ouder.

Dan wanneer de auteurs van het Burgerlijk Wetboek op menig punt nieuwigheden hebben ingehuldigd, hebben de ontwerpers van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging er zich dikwijls toe bepaald de oude Fransche « Ordonnance Civile » van 1667 letterlijk over te nemen. Daar waar de « Ordonnance » ontoereikend bleek, deden zij eenvoudig beroep op de « gebruiken » van de Parijsche rechtbank van de Châtelet.

Dit ook was niet te verwonderen.

De vijf leden van de Commissie, die door een besluit van 3 Germinal jaar X gelast werden met het opstellen van het Ontwerp, al bekleedden zij aanzienlijke ambten in de nieuwe Rechterlijke Orde, hadden allen jarenlang de rechtspleging gekend en uitgeoefend onder het Oud Regiem.

Treilhard, de voorzitter van de Commissie, voorzitter van het « Tribunal d'Appel » van Parijs, was een oud-advokaat bij het Parlement van Parijs; Pigeau, ook oud-advokaat bij ditzelfde Parlement, was daarbij de schrijver van zeer verdienstelijke werken over de procedure onder het Oud Regiem;

Séguier was rechter geweest in het Parlement van Parijs; Try en Berthereau respectievelijk gewezen raadsheer en procureur bij de Châtelet.

Deze beoefenaars van de oude rechtspleging bekenden zelf, dat zij veel behouden hebben van deze oude pleegvormen. « Ecartant toute prévention, » schrijft Treilhard in zijn voorafgaandelijke opmerkingen, « nous n'avons pas hésité à conserver tout ce qui nous a paru sage et utile dans les règlements relatifs à la procédure, notamment dans l'ordonnance de 1667, et nous avons beaucoup conservé. »

Dit behoud van de oude pleegvormen is dus psychologisch uit te leggen. Daardoor is natuurlijk niet verrechtvaardigd, dat onze huidige gedingen nog steeds volgens vormen beslecht worden die bijna drie eeuwen oud zijn.

2. — De talrijke ontwerpen, die dan ook in Frankrijk en in België opgesteld werden, — waarvan ten onzent het werk is van de Commissie voorvan het voornaamste ten onzent het werk is van de Commissie voorgezeten door den beroemden Gent-schen Hoogleraar Allard — leden allen schipbreuk.

En dit kan wederom uitgelegd worden. De hervorming van een gansch Wetboek vergt noodzakelijk zeer uitvoerige uiteenzettingen en besprekingen van technischen aard, waaraan de Wetgevende Kamers, die vaak slechts onder den nijpenden druk van de omstandigheden werken, hun te korte zittingen niet willen of kunnen wijden.

Hoe kan men daarbij, aldus vermoedelijk de Wetgever, nog een hervorming, die men sinds een halve eeuw opeischt, als hoogdringend bestempelen?

De jongste hervormers, door deze ervaring geleerd, gaan dan behendiger te werk en, meer bescheiden, bepalen zij er zich toe nu deze, dan gene verouderde wetsbepaling te wijzigen.

De Wetten van 31 Juli en 7 December 1934, 15 en 30 Maart 1935, die volmachten aan de Regeering hebben vergund, ten einde het economisch herstel in het land te bevorderen, vergemakkelijken dit hervormingsproces.

Is een gebrekkige en voornamelijk een ingewikkelde en dure rechtspleging, geen euvel waarvan de verdwijning den economischen bloei van het land bevorderen zal? Ontegensprekelijk; en het uitvaardigen van besluiten door de Regeering is hier ongetwijfeld minstens even verrechtvaardigd als in menige andere zaken, waarvoor er op die wijze van wetgeving beroep werd gedaan.

Menige gelukkige vereenvoudiging werd daardoor op ons gebied reeds ingehuldigd: zoo het inrichten van een vereenvoudigde en goedkoope rechtspleging voor de zaken, die min dan 1.000 frank beloopten en voor de vragen strekkende tot het bekomen van uitkeeringen tot onderhoud vóór den Vrederechter, de afschaffing van de verplichte tusschenkomst der pleitbezorgers in een reeks kleine geschillen, de afschaffing van het opstellen door de pleitbezorgers van de zoo verouderde « kwaliteiten ».

Tot hiertoe is nochtans het hoofdstuk der Verstekvonnissen onaangeroerd gebleven, dan wanneer dit gedeelte van het Wetboek ontegensprekelijk aanleiding heeft gegeven tot menigvuldige en gegronde klachten.

3. — De bitterste klachten zijn wel tegen de zoogezegde « vonnissen bij verstek bij gebreke te besluiten » of « verstekvonnissen tegen den pleitbezorger » gericht.

En wel met reden.

Het zijn vonnissen die, alhoewel zij geveld werden tegen een partij die pleitbezorger heeft gesteld, desniettemin staande als verstekvonnissen aanzien worden en bijgevolg vatbaar zijn voor verzet, dit onder het eenig voorwendsel dat de pleitbezorger op een gegeven oogenblik verklaart, dat zijn partij geen voldoende onderrichtingen heeft gegeven.

4. — Het louter bestaan van dit soort vonnissen moet reeds aan de naïefste der verweerders een eenvoudig middeltje suggereeren om een kostbaar uitstel te bekomen en om den aanlegger te ontmoedigen met hem op (door hem voor te schieten) kosten te jagen.

Het Wetboek bepaalt weliswaar om het eerste van die misbruiken te keer te gaan, dat de termijnen van verzet in dit geval zeer kort zullen zijn: acht dagen na de beteekening aan den pleitbezorger (artikel 157).

Toch weet iedereen, die met de praktijk vertrouwd is, dat het door den verweerder bekomen

uitstel in feite oneindig veel grooter is, omdat aan den wettelijken termijn van het verzet de termijnen moeten gevoegd worden die noodig zijn om de uitgifte van het vonnis te bekomen en bijzonder om na het verzet een vaststelling van de zaak te bekomen.

Er bestaat daarbij geen geldige reden om aan den verweerder, die geen voldoende onderrichtingen aan den door hem gestelden pleitbezorger geeft, het voordeel te vergunnen de zaak opnieuw te doen vonnissen: hij had *voor plicht* aan den door hem gestelden pleitbezorger de noodige onderrichtingen te geven, hetzij op het oogenblik van deze stelling, hetzij gedurende den termijn van vijftien dagen, die hem door artikel 76 voor het beteekenen van zijn verweer wordt vergund en gedurende dewelke de aanlegger de zaak tegen hem niet mag doordrijven.

Deze termijn zal over 't algemeen volstaan, des te meer dat hij in de praktijk nog verlengd zal worden met dezen die noodig zal zijn om na dagstelling de vaststelling van deze zaak te bekomen.

Mocht deze termijn in een uitzonderlijk geval te kort blijken, dan staat het hem nog vrij aan den voorzitter van de Kamer om een geldige reden een uitstel van de zaak te vragen.

Wanneer er dus geen reden bestaat om de houding van den verweerder, die een verstekvonnis tegen zijn pleitbezorger laat nemen, te verrechtvaardigen, werkt de mogelijkheid van deze vonnissen en van het verzet ertegen de misbruiken in de hand.

Het schijnt dan ook wel raadzaam eenvoudig deze categorie verstekvonnissen af te schaffen en de vonnissen, die in zulke omstandigheden uitgesproken werden, als op tegenspraak gewezen te aanzien.

Het is deze oplossing die reeds door het Nederlandsch Wetboek van Rechtspleging werd aangenomen.

Dit Wetboek, dat in 1830 krachtens artikel 163 van de Nederlandsche Grondwet van 1815 werd opgesteld, werd in 1837 grondig gewijzigd en trad, met de overige deelen van de Nederlandsche Wetgeving, op 1 October 1838 in voege.

Artikel 76 van dit Wetboek voorziet slechts *één* soort *verstekvonnissen*: wanneer de verweerder niet verschijnt, d.i. voor de colleges waar de vertegenwoordiging door procureur verplicht is, wanneer hij geen procureur stelt. (1)

In Italië waar, zooals ten onzent en in Nederland, de invloed van de Fransche Wetboeken ten gevolge van de verovering door Napoleon aanzienlijk was geweest, heeft het Wetboek van 1866 ook reeds het onderscheid verworpen tusschen de twee soorten verstekvonnissen.

Eindelijk heeft men in Frankrijk zelf dit verouderd gedeelte van het Wetboek door een dekreet van 30 October 1935 (2) veranderd en de vroegere vonnissen bij verstek, bij gebrek aan te besluiten, met de tegensprekelijke vonnissen, gelijkgesteld.

Alléén in België blijft dit archaïsme dus voortbestaan.

De hervorming, die in Frankrijk plaats greep, biedt deze eigenaardigheid, dat zij een waarborg geeft aan den verweerder die, zij het zelfs ten gevolge van een nalatigheid, zijn pleitbezorger zonder onderrichtingen heeft gelaten.

Het nieuw artikel 154bis van het Wetboek voorziet immers dat, indien de pleitbezorger voor den verweerder geen besluiten neerlegt, de aanlegger slechts na een termijn van 15 dagen een vonnis mag vragen, dat dan als op tegenspraak gewezen wordt aanzien.

Zoodoende deed de Fransche Wetgever ontegensprekelijk elk bezwaar verdwijnen dat men tegen de hervorming had kunnen opperen.

5. — Een tweede vraagstuk, dat niet buiten de hervormingen zou mogen blijven, is dat van de vonnissen bij verstek met voeging van het profijt.

Deze vonnissen worden uitgesproken in het geval er twee of meerdere verweerders zijn, waarvan sommigen verschijnen en de anderen niet.

Artikel 153 bepaalt in dit geval, dat op de eerste zitting, waarop de zaak opgeroepen wordt, de verklaring van het verstek, d.i. de bestatiging van afwezigheid van de niet-verschijnende verweerders, alleen wordt uitgesproken, en dat voor wat het profijt betreft, d.i. het toekennen van de besluiten van aanlegger, de zaak uitgesteld wordt op een latere terechtzitting, voor dewelke de niet-verschijnende verweerders opnieuw opgeroepen worden bij middel van een herdaging, welke beteekend moet worden door een, door de rechtbank aangestelden, oerwaarder.

Wanneer, na deze tweede aanmaning, de niet-verschijnende verweerders wederom niet verschijnen, wordt het vonnis als tegensprekelijk aanzien jegens al de partijen.

Deze beschikking stelt een uitzondering daar op de algemeene principen volgens dewelke, in geval een van de verweerders niet verschijnt en de andere wel, het vonnis tegen den eene als bij verstek en tegen den andere als op tegenspraak gewezen zou moeten worden aanzien. (3)

Waarom werd deze uitzondering aangenomen?

Omdat de toepassing van de algemeene principen hier volgens de ontwerpers van het Wetboek aanleiding kon geven tot moeilijkheden. Men zag immers niet in waarom men aan de niet-verschijnende verweerders kon verbieden gebruik te maken van het verhaalmiddel van het verzet.

Indien deze partijen daarop beroep deden, zou de Rechtbank zich in een zeer kieschen toestand bevinden.

Wanneer zij op het verzet de stelling van de niet-verschijnende partij aannam, kon zij in dezelfde

zaak twee verschillende en zelfs tegenstrijdige uitspraken hebben gedaan.

Wanneer zij in tegendeel het verzet verwierp, zou men haar kunnen verweten hebben deze beslissing te hebben geveld omdat zij zich gebonden voelde door de vroeger in de zaak uitgesproken beslissing.

De redenen die den wetgever er toe aanspoorden het tamelijk ingewikkeld stelsel van artikel 153 in te huldigen, zijn dus zeer begrijpelijk.

De bestaande regeling van den toestand, die geschapen wordt door afwezigheid van zekere verweerders, is nochtans niet zonder bezwaar.

Zij verlengt in talrijke gevallen het geding.

Deze verlenging kan zelfs zeer aanzienlijk zijn, wanneer een van de partijen in den vreemde woonachtig is.

Zij verhoogt in aanzienlijke mate de kosten, door den aanlegger te verplichten het vonnis van bestatiging van het verstek te lichten en het aan de niet-verschijnende verweerders te beteekenen met herdaging.

Zij kan wederom misbruiken in de hand werken met aan twee verweerders, tegen dewelke men de spoedige oplossing van een geschil begeert te bekomen, een eenvoudig middel te verschaffen om tijd te winnen.

Die misbruiken kunnen nog erger zijn gedurende den aanleg in beroep. Daar is immers de beroeper dikwijls een van de oorspronkelijke verweerders. Door zijn beroep heeft hij soms alléén het winnen van tijd beoogd.

In beroep zal hij niet alléén den oorspronkelijken aanlegger, maar nog in zekere gevallen zijn medeverweerders « intimeeren » en als beroepenen dagvaarden.

Wanneer deze laatste in overleg met hem voor het Hof van Beroep niet verschijnen, is het Hof, dat ingevolge artikel 470 W. B. R., de pleegvormen moet volgen die voorzien zijn voor de Rechtbanken van eersten aanleg, verplicht artikel 153 toe te passen en de herdaging van de verstekmakende partijen te bevelen op een door het Hof vastgestelde terechtzitting.

Welnu, in zulk geval kan de beroeper, die hier aanlegger is, eenvoudig en met opzet het lichten van het arrest van bestatiging van verstek en de herdaging verzuimen, hetgeen noodzakelijker wijze een uitstel van de zaak voor gevolg moet hebben.

Nog meer, indien hij in deze houding volhardt, zal de beroepene — d.i. de oorspronkelijke aanlegger — verplicht zijn deze pleegvormen in zijn plaats te vervullen, hetgeen hem, na aanzienlijk tijdverlies, ook aanzienlijke onkosten zal berokkenen.

De verschillende bezwaren schenen ernstig genoeg, opdat men de stelling verdedigde volgens de-

welke het stelsel van artikel 153 niet toepasselijk was op de Rechtbanken van Koophandel.

Wanneer een aanlegger, derde drager van een wissel — zoo luidde het voorbeeld dat men als argument placht voor te stellen — een spoedige en solidairlijke veroordeeling wil bekomen tegen twee ondertekenaars van een wissel, waarvan de eene in België en de andere in Noord-Amerika woonachtig was, zou het dan redelijk geweest zijn, in geval van niet-verschijning van dezen laatsten, den aanlegger te verplichten hem te herdagen en hem zoo van de gelegenheid te berooven een spoedige beslissing te bekomen, zelfs tegen den in België woonachtigen verweerder?

Volgens een eerste stelling, die in België steeds sinds het principiësarrest van het Hof van Verbreking in dato 15 Januari 1891 aangenomen werd (4), is artikel 153 volstrekt niet toepasselijk op de rechtsplegingen voor deze Rechtbanken en moet dus nooit de zaak uitgesteld worden om den aanlegger de gelegenheid te geven de niet-verschijnende verweerdere te herdagen.

De algemeene principieën worden alzoo aan de rechtsplegingen voor de Rechtbanken van Koophandel toegepast en hetzelfde heeft plaats voor wat betreft de Vrederechten.

De toepassing van deze principieën heeft, naar het ons voorkomt, nooit aanleiding gegeven tot moeilijkheden.

Waarom zou men dit stelsel ook niet op de burgerlijke gedingen kunnen toepassen, nu iedereen wel aannemen moet, dat een trage rechtspleging een euvel is, zoowel in burgerlijke zaken als in andere.

Volgens een tweede stelsel zou voor de Rechtbanken van Koophandel de toepassing van artikel 153 niet verplichtend zijn.

In den huidigen staat van onze wetgeving, zoowel als van de Fransche wetgeving, schijnt ons deze oplossing wel door middel van logica te zondigen.

Ofwel immers is artikel 153 een toepassing van de algemeene principieën en moet het toegepast worden op de rechtspleging voor de Rechtbanken van Koophandel, ofwel is het in tegendeel, zooals wij het denken en zooals het aangenomen wordt door het Hof van Verbreking van België, een uitzondering op die principieën, uitzondering die door artikel 643 van het Handelswetboek niet uitdrukkelijk toepasselijk wordt verklaard op de rechtsplegingen voor de Rechtbanken van Koophandel.

Er schijnt ons dan ook geen plaats te zijn voor een middelmatige oplossing.

Het is nochtans deze middelmatige oplossing die, den wensch van de auteurs ten spijte, steeds aangenomen werd door een lange reeks arresten van het dikwijls zoozeer naar praktische oplossingen strevend Fransche Hof van Verbreking. (5)

Deze oplossing, die ons gebrekkig schijnt in den

huidigen staat van de wetgeving, schijnt ons nochtans « de lege ferenda » zeer aanbevelenswaardig en dit voor alle rechtsmachten.

Het zou, naar de omstandigheden, toegelaten moeten zijn aan alle rechtsmachten de herdaging al dan niet te bevelen.

Dit stelsel, waarvan men de soepelheid niet zal betwisten, zou dan aan de rechtsmachten toelaten in eenvoudige of spoedeisende zaken, waar er eigenlijk geen of weinig gevaar bestaat tot ontstaan van tegenstrijdige beslissingen, hun vonnis onmiddellijk aan den aanlegger te verleenen.

Wanneer, integendeel, de zaak kiesch is, wanneer de Rechtbank het nuttig zou oordeelen dat de niet-verschijnende verweerder zou verschijnen, zou zij de herdaging kunnen bevelen met het gevolg dat, indien de verweerder ditmaal niet verschijnt, het vonnis jegens hem als op tegenspraak gewezen aanzien zal worden.

6. — Om volledig te zijn in de hervorming van de verstekvonnissen, zou de wetgever ook de gevolgen van de afwezigheid van den aanlegger moeten regelen.

Iedereen kent het twistgeschrijf, dat voor de toepassing van artikel 154 van het wetboek ontstaan is.

Welke zijn de gevolgen van het verstekvonnis dat door den verweerder tegen den niet-verschijnenden aanlegger wordt bekomen?

Volgens de huidige oplossing, die aan dit vraagstuk gegeven wordt, moet men een onderscheid maken tusschen het vonnis waardoor de afwezigheid van den aanlegger alleen wordt bevestigd, en dit waardoor integendeel de besluiten van den verweerder aan dezen laatste worden toegekend.

Het eerste vonnis is slechts een vonnis van ontslag van instantie, dat aanlegger enkel en alleen in de kosten veroordeelt, zonder een invloed uit te oefenen op zijn recht.

Hij mag nadien wederom denzelfden eisch instellen tegen denzelfden verweerder.

Indien, integendeel, verweerder besluiten ten gronde heeft genomen en deze besluiten door de Rechtbank werden bekrachtigd, is dit vonnis een verstekvonnis, waartegen aanlegger verzet moet aantekenen, indien hij zijn eisch wederom aan de Rechtbank wil onderwerpen.

Naar onze meening is het bestaan van de eerste categorie verstekvonnissen tegen den aanlegger zonder nut.

De aanlegger, die een eisch vormt en die zelf het oogenblik kiest waarop hij den eisch voor de Rechtbank brengt, moet er op dit door hem gekozen oogenblik zijn aanspraken komen doen gelden.

Men kan slechts bezwaarlijk aannemen, dat hij naar willekeur den gevormden eisch aan zijn lot mag overlaten om dan nadien een tweede maal denzelfden eisch in te leiden.

Indien hij door de een of andere omstandigheid belet wordt voor de Rechtbank te verschijnen, zal hij gewoonlijk een uitstel kunnen bekomen.

Indien zelfs dit hem niet mogelijk was, dan zullen zijn rechten nog door het uitspreken van een verstekvonnis gevrijwaard blijven, vermits het hem ook steeds vrij zal blijven verzet aan te tekenen tegen dit vonnis.

Men zou ons evenwel kunnen opwerpen, dat in den huidige staat van de rechtspraak de verweerder de keuze heeft tusschen de twee hierboven vermelde houdingen en dat hij dus nu ook, wanneer hij het begeert, een beslissing ten gronde kan bekomen.

Dit is waar; maar dan schijnt ons dit recht van verweerder belangrijk genoeg om op bestendige wijze en zonder mogelijke tegenspraak door de wet erkend en bekrachtigd te zien worden.

A. LE PAIGE,
Assistent aan de
Universiteit te Brussel.

(1) Boneval-Faure. — Het Burgerlijk Procesrecht, II, blz. 227.

(2) D. P. 1935, IV, 421.

Laat ons aanstippen, dat deze hervorming ook geschiedde door een dekreet, door de Regeering genomen ingevolge de wet van 8 Juli 1935, die haar toeliet alle maatregelen te treffen die noodig zouden blijken om den frank te verdedigen.

(3) Zie besluiten van Advokaat-Generaal Bosch voor het arrest van het Beroepshof van 15 Januari 1891, Pas. 1891, I, 47. Zie ook Boitard, Procédure civile, t. I, blz. 277.

(4) Pas. 1891, I, 47.

(5) Cass. fr. 26 Mei et 29 Juni 1829, D. V°. Jgt par défaut, n° 275, n. 2.

29 Januari 1819, Sir. t. XX, I, 55.

15 Januari 1821, Sir. t. XXI, I, 98.

7 Augustus 1872, D. P. 1874, V. 304.

27 December 1881, D. P. 1881, I, 421.

9 Juli 1883, S. 1885, I, 116.

RECHTSPRAAK

HOF VAN BEROEP TE GENT

Zetelend overeenkomstig de Wet op de Kinderbescherming.

8 Januari 1936

Raadsheer : Mr F. Verhulst.

O. M. : M. de Bie.

Pleiters : Mrs Tahon en Stals.

KINDERRECHTER. — ENKELE BERISPING. — BEROEP. — INVLOED VAN HET BEROEP VAN HET O. M., OP DE BURGERLIJKE BELANGEN.

Tegenover een beslissing van den heer Kinderrechter, die niet voor gevolg heeft het kind te ontnemen aan zijn ouders, is enkel beroep mogelijk vanwege het O. M. Ten aanzien van al de andere partijen is het vonnis onwederroepelijk, op grond van art. 32 der wet van 15 Mei 1912, dat uitzondering maakt op art. 202 van 't wetboek van strafrechtspleging. Het beroep van het O. M. heeft geen de minste invloed op de beslissing rakende de burgerlijke belangen.

O. M. t/ Legrou.

Overwegende dat beroep werd ingeslagen tegen het vonnis van de Kinderrechtbank van Yper, gedagteekend 9 November 1935 :

1°) Door Legrou Valeer, handelende in eigen naam en als vader en wettige beheerder van zijn minderjarige zoon Legrou Leon, en dit wel tegen al de schikkingen van het vonnis;

2°) Door het Openbaar Ministerie.

Op strafgebied :

Overwegende dat het bestreden vonnis enkel de

berisping uitspreekt jegens den minderjarigen en beveelt dat hij zal teruggegeven worden aan zijne ouders met aanzegging aan deze laatsten er voortaan beter toezicht op te houden;

Overwegende dat deze beslissing niet voor uitwissel heeft het kind te ontnemen aan zijne ouders, dat, diensvolgens en krachtens de bepaling van artikel 32 der wet van 15 Mei 1912 op de Bescherming der Kindsheid, het beroep ingeslagen tegen het vonnis door Legrou Valeer, niet ontvankelijk is;

Overwegende dat het beroep van het Openbaar Ministerie werd ingeslagen in den wettelijken termijn, op 14 November 1935; dat het ontvankelijk is luidens bovengemelde wetsbepaling, doch dat het blijkt uit het onderzoek en de debatten voor den Rechter in beroep dat het ongegrond is; dat de enkele berisping van het kind als de best gepaste maatregel voorkomt in de omstandigheden van de zaak en er geen plaats grijpt de genomene beslissing te wijzigen;

Op burgerlijk gebied :

Overwegende dat de bepaling van art. 32 der wet van 15 Mei 1912 eene uitzondering uitmaakt aan den algemeenen regel van artikel 202 van het Wetboek van rechtspleging in strafzaken en dient uitgelegd te worden in beperkten zin;

Overwegende dat gezegde bepaling van de wet van 15 Mei 1912 geen beroep voorziet betreffende de burgerlijke belangen;

Dat, diensvolgens de beslissing van den eersten kinderrechter op de vraag der burgerlijke partij als onwederroepelijk dient aanschouwd te worden zoowel teegenover de burgerlijke partij als den minderjarige, en de burgerlijk verantwoordelijke partij;

Overwegende dat het beroep van het Openbaar

Ministerie geen de minste invloed heeft op de beslissing rakende de burgerlijke belangen;

Overwegende dat het vloeit uit deze beschouwingen dat het beroep van Legrou Valeer ook niet ontvankelijk is tegen het vonnis voor zooveel het betreft de vraag der burgerlijke partij.

Om deze redenen:

De Kinderrechter, in beroep;

Gehoord in zijn eensluidend advies de heer Advocaat-Generaal Lesaffre en alle tegenstrijdige beslitsels verworpen zijnde als ongegrond;

Verklaart het beroep van Legrou Valeer niet ontvankelijk, en ontzegt beroeper ervan;

Ontvangt het beroep van het Openbaar Ministerie, doch verklaart het ongegrond, en bekrachtigt het vonnis van den eersten rechter;

Kosten van beroep ten laste van Legrou Valeer.

NOTA. — Er blijkt duidelijk uit rechtspraak en rechtsleer, (zie vooral P. B. tome 118, Trib. pr. Enfants, N° 1136-1143 en aangehaalde rechtspraak),

Dat inzake :

1) Het beroep van den betichte en van den burgerlijk verantwoordelijken persoon niet ontvankelijk is, niet enkel wat de burgerlijke belangen betreft maar ook op strafgebied, gezien de strikt omlijnde voorwaarden van art. 32 der wet op de kindbescherming. P. B. N° 1135, 36, 37 Verbrek. 18-1-1915 P. 171 ; 1138, 39 Ber. Brussel, 14-12-21, R. Dr. P. 22, 553.

2) Dat het beroep van het O. M. geen de minste invloed heeft op de beslissing inzake de burgerlijke belangen. P. B. N° 1142, 43 Cacc. 18-1-15.

BESLUIT : De beslissing van den eersten Rechter, inzake de burgerlijke belangen is onwederroepelijk. P. B. N° 1135, App. Br. 14-12-21.

Dura lex sed lex.

Het eenige vonnis (Luik 5-3-1913 B. J. 1913, 639 of J. L. 131) dat het beroep der burgerlijke partij aanvaardt, heeft ter zake geen principieel belang. Het handelt uitsluitend over de onverantwoordelijkheid der moeder van wien de rechter, in FEITE beslist, dat zij valt onder toepassing van arr. 1384 par. 5 van het B. W.

De principeskwestie der ontvankelijkheid van het beroep wordt er niet eens aangeraakt en deze beslissing, die voor zoover wij konden nagaan, eenig is in haar aard, kan niet opwegen tegenover de rechtsleer en, de later gevelde, zeer uitdrukkelijke beslissingen, waaronder die van 18-1-1915 (verbr.), 14-12-21 (beroep Br.).

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

6e Kamer. — 18 Januari 1936.

Voorzitter : M. De Vos.

Raadsheeren : H.H. De Potter en Delvaux.

Op. Min. : Mr De Vooght, advocaat-generaal.

INTERDICTIE. — KORTGEDING. — AANSTELLING VAN EEN VOORLOOPIGEN SEKWESTER. — BEROEP. — ONBEVOEGDHEID VAN DEN VOORZITTER IN KORTGEDING.

Een geschil nopens de burgerlijke bekwaamheid van een persoon is steeds vatbaar voor beroep.

Een sekwester kan slechts worden benoemd voor zekere bepaalde goederen en nooit opzichts de algemeenheid van goederen toebehoorende aan een persoon.

Wanneer een vordering tot ontzetting wordt ingespans behoort het de Rechtbank en niet den Voorzitter zetelend in kortgeding zelfs ten voorloopen titel, een bewindvoerder aan te stellen.

Van den Brande t/ Op de Beeck.

Advies van den heer advocaat-generaal De Vooght.

Verweerder in beroep werpt tegen het beroep op, dat het hier gaat over een voorloopige maatregel, eene beslissing in kortgeding, welke uit zijn aard zelve eene onbepaalde waarde heeft, welke bij gebrek aan schatting tot een bedrag boven dit van eersten aanleg, niet voor beroep vatbaar is.

Om over die opwerping te kunnen uitspreken moet men eerst duidelijk den aard der beslissing ontleden en bepalen.

De beslissing zegt : « benoemen in hoedanigheid van sekwester ». Is die benoeming of die gegeven hoedanigheid, juist ?

De benoeming van een sekwester door rechtsmacht kan zich alleen voordoen in de gevallen door de wet voorzien, Art. 1961 B. W., somt eenige gevallen op, waarin de rechtsmacht een sekwester mag aanstellen. Geen van die gevallen doet zich hier voor. Het is nu uitgemaakt dat die opsomming niet beperkend maar wel aanduidend is. Maar het is eveneens door de rechtspraak uitgemaakt dat de rechter, in geen geval, de sekwester benoeming mag uitbreiden tot het geheel vermogen van een bijzondere (arrest Fransch Verbrekingshof, 13 November 1889 D. P. 1890, I, 34) of daardoor de burgerlijke rechten van wie er het voorwerp van is mag aantasten. (Arrest Belg. Verbrekingshof, 6 October 1892, P. 1892, I, 344).

De sekwester vindt zijn reden van bestaan in een geschil ontstaan betreffende een of meer bijzondere goederen. Wanneer het gaat over de geheelheid der goederen van een persoon, ziet men onmiddellijk dat de reden van sekwestering niet bestaat in een geschil over een bepaald goed, maar wel in een geschil over den staat van den persoon zelf, eigenaar dier goederen.

Het inleidend exploit voor de rechtbank in kortgeding geeft daarover klare aanduidingen.

Om de tusschenkomst van den heer Voorzitter in kortgeding te verrechtvaardigen, buiten de bepaalde gevallen door de wet voorzien, moet men gewagen van een ingediend of in te dienen proces, dat de noodwendigheid van den gevraagden voorloopigen maatregel doet uitschijnen. Dit doet ook beroepere, oorspronkelijke eischer. Wat zegt hij ? « dat hij tegen haar (de gedaagde) op basis van art. 489 van het B. W. een proceduur heeft ingesteld om haar onder voogdij te doen stellen ». Er bestaat dus geen geschil over den eenen of anderen eigendom van gedaagde, maar een geschil dat steunt op den staat, de bekwaamheid van gedaagde. Verder haalt hij eenige omstandigheden aan, waaruit zou moeten blijken dat gedaagde zich in eenen staat van onnoozelheid of krankzinnigheid bevindt, die de ontzetting door art. 489 B. W. voorzien, verrechtvaardigt.

Beroepene duidt dus zelf de oorzaak van zijn proces aan, alsmede de feiten die het moeten verrechtvaardigen. Alhoewel hij de benoeming van een sekwestering aanvraagt, gelast met het bewaren en beheeren der gelden en goederen (dus geheel het vermogen) van gedaagde, is het oogverblindend klaar dat hij een voorloopige maatregel tot bescherming van den persoon, waartegen hij het proces tot ontzetting heeft ingesteld, vraagt.

Dusdanige maatregel is door de wet voorzien (art. 497 B. W.) door het aanstellen van een voorloopige bewindvoerder. Welke ook de benaming zij die het

bestreden bevel aan zulken persoon gegeven heeft, de aard van het ingesteld proces en de lastgeving hem opgelegd, bewijzen dat het werkelijk een voorloopige bewindvoerder is.

Het tusschengeschied heeft dus betrek op den staat, de bekwaamheid van beroepene, en volgens art. 36 der wet van 25 Maart 1876, zijn dusdanige geschillen altijd voor beroep vatbaar. (Arrest Beroepshof Brussel, 18 Januari 1900. P. 1900, II, 153).

Alzoo beschouwd stelt zich de vraag of de heer Voorzitter in kortgeding bevoegd was.

De betwisting is dus duidelijk een tusschengeschied van het proces tot ontzetting. Welnu voor zulk proces is eene bijzondere procedure ingesteld, volgens art. 890 en volgende van het Wetboek van Rechtspleging. De dagvaarding in kortgeding en de gegeven beslissing druisschen daar tegen in.

Ten eerste, die procedure is tweedeelig. Het eerste wanneer de eischer optreedt door verzoekschrift, zonder de belanghebbende te dagen om voor de rechtbank te verschijnen.

Ten tweede wanneer de belanghebbende wordt gedaagd. Dit laatste wordt ingezet door de daging van den te ontzetten persoon om voor de rechtbank te verschijnen om ondervraagd te worden. Die ondervraging had nog geen plaats gehad en beroepene mocht dus niet gedaagd worden.

Verder, de wet zegt uitdrukkelijk in art 497 B. W. dat, indien daartoe aanleiding bestaat, de rechtbank een voorloopig bewindvoerder aanstelt. A contrario, mag men daar uit besluiten dat de heer voorzitter dit niet mag.

Ook de voorziene rechtspleging in alle vervolging tot ontzetting, sluit de bevoegdheid van den voorzitter in kortgeding uit. (Art. 890 en volg., wetboek burg. rechtspleging). Artikel 891 voorziet de mededeeling aan het openbaar ministerie en de aanduiding van een rechter verslaggever. Verschillende arresten van het Verbrekingshof in Frankrijk besluiten dat de tusschenkomst van een verslaggever in ontzettingszaken, verplichtend is, zelfs voor het Hof van Beroep, tenzij in het eenig geval, wanneer al de onderzoekplichten reeds door den eersten rechter vervuld werden, en het hof enkel te beslissen heeft over den grond der zaak. (Arresten 23 Febr. 1898, P. fr. 1898, I, 134; 7 Mei 1873, D. P. 1873, I, 243; Baudry-Lacantinerie t. IV, Des personnes, p. 739, Nr 807).

In eersten aanleg waren al de onderzoekplegingen nog niet vervuld en het hof heeft hier niet te beslissen over den grond der zaak.

Eindelijk art. 497 van het B. W. befet ten stelligste dat een voorloopig bewindvoerder aangesteld worde, vooraleer de familieraad zijn meening heeft doen kennen en vooraleer de rechtbank den belanghebbenden heeft ondervraagd.

Die ondervraging is aan den aard der zaak verbonden en de wet hecht er het grootste belang aan. Zonder voorafgaandelijke ondervraging, is de rechtbank onbevoegd, zelfs in geval van hoogdringendheid, om een voorloopig bewindvoerder aan te stellen.

(Planiol t. I, bl. 620, n° 2052; arresten van Verbreking Frankrijk, 9 Mei 1860, D. P. 1860, I, 68; Frankrijk, 16 Febr., 1875; Sirey 1875, I, 493, D. P. 1876, I, 49; 7 Febr. 1893, D. P. 1893, I, 152; Hof van Beroep Brussel, 18 Jan. 1900, P. 1900, II, 153; Hof van Beroep Gent, 23 Juli 1874, P. 1875, II 105).

In feite, is de handelwijze van beroepene niet duidelijk. Eene vroegere procedure tot ontzetting van beroepster is ingediend geweest in 1932 door Schelkens Frans. De rechtspleging was zoo ver gevorderd dat de familieraad is bijeen geroepen geweest, dat de belanghebbende is onderhoord geworden door een aangestelden rechter, den 14 Februari 1933. Opdebeeck Maria en Opdebeeck Lodewijk, zelfde adres als beroepene Opdebeeck Alfons, waarschijnlijk zijn broeder en zuster, maakten deel uit van den familieraad. Waarom heeft Schelkens geen gevolg gegeven aan die procedure? Waarom heeft Opdebeeck niet onmiddellijk eene nieuwe procedure ingesteld? Wat er ook van zij, van het oogenblik dat de procedure was ingesteld was er geene bijzondere hoogdringendheid meer om een sekwester of voorloopig bewindvoerder aan te stellen, want, zegt Beltjens, Code de procédure civile, art. 891, n° 9: *L'interdiction est provoquée dès que la requête dont parle l'article 890 a été présentée. Il suffit donc que pareille requête ait été présentée avant le décès d'un individu, pour que la demande en nullité, pour cause de démence, des actes par lui faits soit recevable.* Zie ook Demolombe t. IV, Nr 870, Beroepshof Gent, 23 Juli 1874, P. 1875, II, 105; Luik, 19 December 1868, P. 1869, II, 198. De nieuwe ondervraging heeft nu kort geleden plaats gehad, den 20 December, en de benoeming van een voorloopig bewindvoerder kan dus regelmatig gevorderd worden.

Ik besluit tot de ontvankelijkheid van het beroep en de vernietiging van de bestreden beslissing.

Januari 1936.

ARREST :

Aangezien luidens dagvaarding van beroepster gegeven op verzoek van verweerster in beroep, deze op basis van artikel 489 B. W. eene procedure heeft ingesteld om haar (beroepster) onder voogdij te doen stellen « en » er hoogdringendheid bestaat om bij voorloopige maatregel een sekwester te doen benoemen die, tot de uitspraak over de procedure van aanstelling van een voogd, met het bewaren en het beheer van de gelden en de goederen van gedaagde zal worden gelast;

Aangezien gelet op de inleidende dagvaarding, de voorzitter, zetelende in kortgeding, voorloopig uitspraak doende, bestatigde; « dat Dr Meeus en Dr Borremans, zenuwartsen, een aantal feiten, zeer bepaald hebben waargenomen en omstandig beschreven, uit welke feiten klaarblijkelijk schijnt te blijken dat verweerster (beroepster) volledig van hare geestesvermogens beroofd is, of ten minste zulk geestelijk verval ondergaat dat zij volkomen buiten staat is, hare zaken te beheeren, om niet te zeggen dat zij gevaar voor haar zelve oplevert;

Aangezien om die reden, de voorzitter een sekwester heeft benoemd « met zending, de gelden en goederen van verweerster te bewaren en te beheeren, tot dat de rechtbank ten gronde zal beslist hebben betreffende de benoeming van eenen voorloopigen beheerder of voogd »;

Aangezien uit die gegevens van het geding thans aan het oordeel van het Hof onderworpen, blijkt dat vermelde beslissing wezenlijk een tusschenvonnis uitmaakt, geveld door den Voorzitter der rechtbank in den loop van eene rechtsvordering, tot ontzetting van gedaagde, en zij daarbij voor rechtstreeksch ge-

volg heeft de onmiddellijke wijziging, door het te niet gaan, van dezer burgerlijke bekwaamheid; de bestreden beschikking ontnemt inderdaad aan beroepster haar persoonlijk vermogen om verbintenissen aan te gaan, en om over hare goederen naar goeddunken te beschikken;

Aangezien de benoeming van een sekwester tot dergelijke wijziging niet kan aanleiding geven daar die benoeming alleenlijk kan plaats grijpen ten aanzien van zekere bepaalde goederen, en niet zooals voorzien in de beslissing waarvan beroep, opzichts de algemeenheid van de goederen toebehoorende aan een persoon. (Verbr. 6 Oct. 1892, Pand. Pér. n° 1781);

Overwegend daarenboven, dat wanneer maatregelen dienen genomen te worden tot bescherming van een persoon tegen wien eene vordering tot ontzetting is ingespannen, het behoort dat door de rechtbank overeenkomstig artikel 407 B. W., een voorloopig bewindvoerder worde aangesteld die voor den persoon en de goederen van den verweerder moet zorg dragen, benoeming welke slechts kan geschieden na de eerste ondervraging, van verweerder (Brussel, 18 Januari 1900, Pand Pér. n° 425).

Aangezien diensvolgens, de beroepene onder sekwesterstelling in strijd is met de wet;

Aangezien te vergeefs de ontvankelijkheid van het beroep wordt betwist;

Overwegende inderdaad dat het geschil loopt over de burgerlijke bekwaamheid van beroepster (wet van 25 Maart 1876, art. 36; Brussel, 18 Januari 1900 supra);

Op die gronden,

Het Hof,

Gehoord in zijn eensluidend advies, gegeven in openbare zitting, den heer advocaat-generaal De Vooght, en alle andere besluiten verwerpende, ontvangt het beroep en hierover rechtsprekende, doet de bestreden schikking te niet, en veroordeelt verweerder in beroep tot al de kosten van eersten aanleg en van hooger beroep.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

(Zetelende in handelszaken)

1ste Kamer. — 6 December 1935.

Voorzitter : Mr J. Van Ginderachter.

Pleiters : Mters Piret en Seghers.

GECONTROLEERD BEHEER. — BETALINGEN NA AANWIJZING VAN EEN RECHTER, DOCH VOOR VONNIS DAT ONDER BEHEER STELT.

Artikel 3 alinea 2 van het Koninklijk Besluit Nr 11 d.d. 15 October 1934 waarbij het gecontroleerd beheer ingevoerd wordt, verklaart niet nietig de betalingen voor vervallen schulden gedaan na de aanwijzing van een rechter en vóór het vonnis dat onder gecontroleerd beheer stelt. Die betalingen zijn enkel nietig indien zij gedaan worden tot benadeeling der rechten der schuldeischers.

Coopman t/Van Laere.

Gehoord partijen in hunne middelen en besluitselen;
Gezien de stukken;

Overwegende dat de firma B. F. en M. De Hovre op 8 November 1934 een rekwest tot gecontroleerd beheer heeft ingediend; dat de rechtbank, op 10 November een rechter afgevaardigd heeft en op 24 November het rekwest toegestaan;

Overwegende dat op 20 November 1934 hooger genoemde firma aan Van Laere eene som van 1571,50 fr. bedrag eener levering van 18 Oktober 1934 heeft betaald;

Overwegende dat aanlegger handelende in zijne hoedanigheid van Kommissaris van het gecontroleerd beheer, deze som terugvordert op voet van art. 3 al. 2 van het K. B. Nr 11 van 13 Oktober 1934, luidende als volgt : « te rekenen van den dag der aanwijzing » van een rechter mag de koopman, op straf van nietigheid, niets *vervreemden*, geen panden of hypotheken vestigen, geen verbintenissen aangaan of geen roerend kapitaal *ontvangen* zonder de schriftelijke machtiging van den aangewezen rechter » ; dat aanlegger uit het woord «vervreemden» afleidt dat het aan den koopman verboden is welkdanige betaling te doen op straf van nietigheid;

Overwegende dat eene verbodsbepaling, die de vrijheid en de normale bekwaamheid der personen beperkt, stricto jure moet verstaan worden daar ze eene uitzondering tegenover de algemeene heerschende regelen daarstelt;

Overwegende dat dit art. 3 al. 2 — hetwelk de akten van den koopman beheert, te rekenen van de aanwijzing van eenen rechter tot op den dag van het vonnis dat het gecontroleerd toestaat, — in verband dient gesteld te worden met art. 5 van hetzelfde Koninklijk besluit, dat de akten van den koopman na het vonnis beoogt;

Overwegende dat deze laatste wetsbepaling boven het verbod te «vervreemden» dit van «eenige betaling te doen» uitdrukkelijk voorziet;

Overwegende, verder, dat Van Laere niet op de hoogte was van den financieelen toestand en van het ophouden met betalen van de firma De Hovre, daar hij op 20 November, 't zij tien dagen na de aanwijzing van een rechter, nog eene levering eener waarde van 2.212,40 fr. heeft gedaan;

Dat hieruit spruit dat de litigieuze betaling niet tot benadeeling van de rechten der schuldeischers werd gedaan; dat zij, derhalve, niet nietig moet worden verklaard krachtens het algemeen beginsel van art. 1167 B. W. (art. 5 al. 4, van het K. B. over het gecontroleerd beheer); dat zij ook niet nietig zou moeten verklaard worden in geval men, in zake gecontroleerd beheer, de bepalingen wilde toepassen van art. 441 der wet op de faillissementen, en art. 6 van de wet op het failliet voorkomend konkordaat, zooals dit laatste artikel door de rechtsleer wordt geïnterpreteerd; bepalingen volgens welke de betalingen gedaan voor vervallen schulden mogen worden nietig verklaard op voorwaarde dat de massa der schuldeischers erdoor benadeeld worden en de uitbetaalde schuldeischers van het ophouden van betalen kennis hebben gehad ;

Om deze redenen, de rechtbank, zetelende in handelszaken, alle verdere en tegenstrijdige besluitselen van de hand wijzende, zegt den eisch ongegrond, verworpt hem;

Verwijst aanlegger Coopman q.q. tot de kosten begroot op.....

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

18 Januari 1936.

Voorzitter : M. Van Ginderachter.
Pleiters : Mers De Vos en Seghers.

1-5. ZAAKWAARNEMING. — UITGEBREIDHEID VAN BEVOEGDHEID. — BEOORDEELING VAN NUT DER TUSSCHENKOMST. — VERKOOP MET BEWAREND KARAKTER. — JURIDISCH KARAKTER. — GEEN VENTILATIE IN DE GESTELDE TUSSCHENKOMST.

6. ONVERDEELDHEID. — VERKOOP. — TERUGWERKENDE KRACHT.

1. *De zaakwaarnemer is gemachtigd te handelen zooals de meester der zaak zelf het zou gedaan hebben, indien hij tegenwoordig ware geweest, op voorwaarde dat het optreden nuttig weze.*
2. *Om deze nuttigheid na te gaan moet men zich plaatsen ten tijde der verschillende daden die de zaakwaarneming uitmaken, en deze nuttigheid moet persoonlijk en betrekkelijk en niet abstract en absoluut zijn.*
3. *De vervreemding is den zaakwaarnemer toegelaten wanneer zij een bewarend karakter heeft; de verkoop van een goed uit een nalatenschap met het doel eene erfelijke schuld te kwijten bezit zulk karakter.*
4. *De zaakwaarnemer wiens beheer nuttig wordt erkend dient als mandataris aanzien te worden.*
5. *Wanneer de zaakwaarnemer slechts eene enkele daad, uit verschillende bewerkingen samengesteld, ondernomen heeft is het den meester der zaak niet geoorloofd de verrichtingen der waarneming te verdeelen derwijze de verrichtingen die hij voordeelig acht goed te keuren en de andere te verwerpen.*
6. *De terugwerkende kracht der verdeling is toepasselijk op den verkoop van een onverdeeld onroerend goed; waaruit volgt dat de verkoop, door een der erfgenamen van een onroerend goed van de onverdeelde nalatenschap afhangend niet nietig is maar blijft bestaan zoolang het verkochte goed niet bij verdeling toebedeeld wordt aan een anderen deelgenoot dan den verkoper.*

Peeters t/ Wauters.

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten;

Gezien de stukken en onder meer het vonnis in zake gevelde in dato 27 Juni 1935;

Overwegende dat uit de persoonlijke verschijning en het onderhoor der partijen is gebleken dat eischer Paulus Peeters in 1919 naar Amerika is vertrokken en er bestendig verbleef tot einde 1935;

Overwegende dat Maria Louisa De Waele, weduwe Johannes Peeters is komen te sterven nalatende als eenige erfgenamen haar vier kinderen, te weten aanlegger en dezes broeders Philemon, Constantinus en Pieter; dat deze nalatenschap onder meer bevatte een hofstedecken, gelegen te Hamme Sectie C, N° 257, 257bis, 258 en 259 belast met eene hypothecaire schuld van 1300 frank; dat er daarenboven chirographaire schulden te betalen waren en namelijk 843,75

frank aan de «Moulins de Tamise» voor levering van koopwaren aan de afgestorvene;

Overwegende dat het met het doel de moederlijke nalatenschap te vereffenen Philemon Peeters in afwezigheid van zijn broeder Paulus dezes zaken heeft waargenomen en dienvolgens het vorenbeschreven hofstedecken, voor zijn eigene rekening en die van eischer heeft overgenomen van hun broeders Constantinus en Pieter op last het erfelijk passief te betalen;

Overwegende dat tot uitvoering dezer verplichting Philemon Peeters handelende in eigen naam en als zaakwaarnemer zijns broeders — aan verweerder Wauters een deel, groot negentien aren, van het overgenomen hofstedecken heeft verkocht, bij akte verleden voor notaris Van Driessche, in dato 9 October 1921 mits den prijs van 1500 fr. waarvan 1300 fr. den 12 October daaropvolgend gediend hebben tot het aflossen der hypotheek en het overige tot betalen van chirographaire erfelijke schulden;

Overwegende dat Paulus Peeters de overname van het verkochte goed bekrachtigt maar tevens weigert den verkoop aan Wauters goed te keuren en dienvolgens dezen laatste dagvaardt ten einde de nietigheid van dezen koop te doen uitspreken en tevens eene schadevergoeding, groot 10.000 fr. te bekomen;

Overwegende dat, ingevolge art. 883 B. W. — regel waarvan art. 1423 een toepassing voorziet — de terugwerkende kracht der verdeling toepasselijk is op vervreemdingen van onroerende goederen gedurende de onverdeeldheid toegestaan; dat bijgevolg de verkoop van een onroerend goed van eene onverdeelde nalatenschap afhangend door een der erfgenamen verwezenlijkt, niet nietig is, maar blijft bestaan zoolang het verkochte goed niet bij verdeling toebedeeld is aan eenen anderen deelgenoot dan verkoper (Aubry et Rau 4 ed. t. 6 p. 625; Laurent t. 10 N° 257 et 405; Baudry et Wahl t. 3. N° 4385; Pandectes Françaises Verbo Succession n° 8024, gansch de rechtsleer);

Overwegende dus dat een eisch tot nietigheid der kwestieuze verkoop tegenover Wauters hic et nunc als ongegrond voorkomt;

Overwegende verder dat een zaakwaarnemer gerechtigd is de handelingen te plegen die de meester der zaak waarschijnlijk zelf zou verricht hebben ware hij tegenwoordig geweest, voor zooveel die handelingen een nuttig karakter vertoonen;

Overwegende dat eene vervreemding aan den zaakwaarnemer is toegelaten als wanneer ze een bewarend karakter vertoont; dat de verkoop van een goed eener nalatenschap ten einde erfenisschulden te kwijten als bewarend moet aanzien worden (Cass. franç. 25 Jan. 1901, Dall. I. 549 note 2 en 4);

Overwegende dat ten einde de nuttigheid te beoordeelen men zich dient te plaatsen ten tijde der vervreemding en deze nuttigheid enkel persoonlijk en betrekkelijk en niet onbepaald en werkelijk moet wezen. (Larombière art. 1375 n° 25);

Overwegende dat een zaakwaarnemer wiens beheer nuttig wordt erkend als een mandataris dient aanzien te worden;

Overwegende dat als wanneer de zaakwaarnemer slechts een enkele zaak, maar uit verschillende bewerkingen samengesteld, heeft ondernomen, het den meester der zaak niet geoorloofd is die bewerkingen der waarneming te verdeelen derwijze deze aan te

nemen die hij voordeelig acht en de andere te verwerpen (Demolombe t. 31 n° 202);

Overwegende dat in afwezigheid van zijnen broeder Paul, Philemon Peeters de vereffening der nalatenschap hunner moeder heeft ondernomen; dat hij te dien einde, handelende in eigen naam en als zaakwaarnemer van aanlegger het erfelijk onverdeeld hofsteden heeft overgenomen en met hetzelfde doel en in dezelfde hoedanigheden er een deel van heeft verkocht aan Wauters, den bekome prijs bestemd zijnde tot de aflossing der bovenvermelde hypothecaire schuld;

Overwegende dat deze twee bewerkingen een zelfde zaak, 't zij de ondernomen vereffening, uitmaken; dat in 1921 de prijs van 1500 fr. de volle waarde van het verkochte perceel land daarstelde; dat de overname en de verkoop in kwestie een bewarend karakter vertoonen en voor aanlegger een persoonlijk en betrekkelijk nut opleveren; dat bijgevolg aangaande deze bewerkingen Philemon Peeters als een mandataris moet aanzien worden; dat verder Paul Peeters niet gemachtigd is de overname van het hofsteden te aanvaarden en de verkoop van een deel van dit goed af te keuren als wanneer de prijs besteed werd tot de aflossing der erfelijke hypothecaire schuld die het overgenomen goed belastte;

Op de reconventie :

Overwegende dat in de hierboven aangehaalde omstandigheden de hoofdeisch als tergend en roekeloos voorkomt; dat de schade zoo aan Wauters veroorzaakt ex aequo et bono mag geschat worden op 1500 frank;

Om deze redenen,

De Rechtbank, aan Wauters akte gevende hiervan dat hij den eisch in elkeen zijner deelen raamt op meer dan 15.000 fr., alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende, zegt den hoofdeisch ongegrond; verwerpt hem;

Verwijst Paulus Peeters om aan Wauters ten titel van schadevergoeding te betalen de som van 1500 fr. boven de gerechtelijke intresten;

Zegt de tegeneisch verder ongegrond, verwerpt hem;

Verwijst aanlegger tot de kosten op taxaat.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

3e Kamer. — 10 Juli 1935.

Voorzitter : Mr. De Baer.
Op. Min. : M. Schuermans.
Pleiter : Mr. M. Wynen.

EISCH TOT OPVORDERING. — ACTIO PAULIANO. — GEVEINSDE AKTE.

Een geveinsde akte opgemaakt met het doel de toekomstige schuldeischers te benadeelen is vernietigbaar, al heeft zij dan ook sinds lange jaren vasten datum verkregen.

De Nys t/ Ruys, handelsvereniging.

Aangezien de eisch strekt tot het hooren zeggen voor recht dat de voorwerpen in beslag genomen ten laste van tweede, niet verschijnende verweerder Smits

de eigendom zijn van aanlegster, tot de handlichting van het beslag op voormelde meubelen, met betaling van 1.000 frank, ten titel van schadevergoeding;

Aangezien bij tegeneisch 1.000 fr. schadevergoeding gevraagd worden wegens roekeloos en tergend geding;

Aangezien partijen akkoord gaan dat in het begin der rechtspleging een stuk bestond den datum van 16 Februari 1921 dragende, geregistreerd in Holland, te Tilburg, in dato 17 Februari 1921, waarbij Smits aan aanlegster, mits 5.000 gulden eene partij meubelen, alsook andere goederen verkocht; dat dit stuk zoek geraakt is en dat het niet meer kan gelegd worden;

Aangezien echter de echtheid van dit stuk door verweerder in zijne besluiten niet bestreden wordt;

Aangezien het geding gaat tusschen personen die de Nederlandsche nationaliteit bezitten, dat men aldus kan aannemen dat het stuk geregistreerd in Holland tegenover hen vasten datum heeft;

Ten gronde :

Aangezien weliswaar, de voorgebrachte overeenkomst tot stand werd gebracht vóór het ontstaan der schuldvordering waarvoor beslag werd gelegd; dat echter een schuldeischer nochtans gerechtigd is art. 1167 van het B. W. te zijnen voordeele in te roepen, wanneer hij het bewijs levert dat de overeenkomst met bedrieglijk inzicht gesloten werd om derden, welke nadien met den schuldenaar zouden handelen, te schaden;

Aangezien in huidig geval er dient opgemerkt dat de overeenkomst weeskwestie gesloten werd tusschen schoonzoon en schoonmoeder; dat aanlegger niet genoegzaam doet uitschijnen welke gegronde redenen zijne schoonmoeder zou hebben gehad om gansch zijn inboedel af te koopen; dat aanlegger ook niet bewijst dat de koopsom hem werkelijk zou afbetaald geweest zijn; dat hij verder schijnt te erkennen dat hij steeds in het bezit gebleven is der verkochte voorwerpen, ofschoon hij er geen huur voor heeft moeten opbrengen;

Aangezien aanlegster in hare besluiten schijnt te erkennen dat de verkoopakte werd opgesteld op een oogenblik op denwelke hij in Nederland zwaren tegenslag in zaken zou hebben geleden bijgevolg dat hij zich ontmaakt heeft van zijn actief op een voor hem gevaarlijk oogenblik; dat hij daarenboven niet bewijst welke schuld hij desgevallend met den koop prijs heeft geregeld;

Aangezien indien aanlegster op het oogenblik van den verkoop in geldverlegenheid verkeerde, zijne schoonmoeder hem evengoed het bedrag der beweerdde koopsom hadde kunnen leenen;

Aangezien uit wat voorgaat spruit dat de ingeropen akt als niet ernstig kan worden beschouwd en verweerder gegrond is om deze als geveinsd te betitelen (Beltjens Art. 1167 nrs 22 en 76 en de er vermelde rechtsspraak);

Over den tegeneisch :

Aangezien de schade voor verweerder geleden bilijk mag geschat worden op de hiernabepaalde som;

De Rechtbank gehoord heer Schuermans, substituut van den Procureur des Konings, in zijn eensluitend advies gegeven ter openbare zitting;

Rechtdoende tegensprekelijk tusschen al de partijen;

Verleent akte aan aanlegster dat zij het geding schat op 10.000 frank;

Alle andere en tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende, wijst aanlegster af van haren eisch als ongegrond, verwijst ze tot de kosten;

Rechtsdoende op den tegeneisch, verwijst verweerster op tegeneisch, Weduwe De Nys, om aan aanlegster op tegeneisch te betalen ten titel van schadevergoeding, de som van 100 frank.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE VERVIERS (1)

1ste Kamer. — 18 Februari 1936.

Voorzitter : Mr Toussaint.

Rechters : MMrs Mayer en Lejeune.

O. M. : Mr Vandresse.

Pleiter : Mr Van Werveke.

TAALGEBRUIK IN GERECHTSZAKEN. — ARTIKEL 38. — BETEEKENING IN EEN ANDER TAALGEBIED. — NIETIGHEID BIJ ONTSTENTENIS. — NATIONALITEIT VAN VERWEERDER GEEN BELANG.

Aan elke akte van procedure die in een Duitschtalige gemeente beteekeend wordt moet een Duitse vertaling gevoegd worden. De sanctie van deze verplichting is de nietigheid der procedure. Deze nietigheid wordt niet gedekt door het verschijnen van den betichte en zelfs niet door het feit dat hij daarna de taal gebruikt van de Rechtbank waarvoor hij gedagvaard werd.

Artikel 38 en artikel 40 maken deel uit van de algemeene beginselen van de wet van 15 Juni 1935 en deze is van toepassing op alle verweerders, zelfs al zijn deze geen Belgen.

Aangezien door geregistreerd exploit d.d. 23 September 1935 de Heer Procureur des Konings van Verviers, van rechtswege optredende krachtens artikel 46 van de wet van 20 April 1810, de verweerder heeft doen dagvaarden voor de Rechtbank van dezen Zetel, om te hooren zeggen voor recht dat de verweerder geen Belg is ;

Aangezien te recht de verweerder opwerpt tegen tegenwoordige rechtsvordering, dat de omstandigheid dat aan het inleidend exploit, procedureakte in de Fransche taal opgesteld en beteekeend te Eupen, Duitschtalige gemeente, geen Duitse vertaling bijgevoegd was ;

Aangezien in limine litis, verweerder beweert dat deze regel voorgeschreven is op straffe van nietigheid, die van ambtswege door den rechter moet uitgesproken worden, en dat op deze wijze een overtreding gepleegd werd op artikels 67, 68 en 38 paragraaf 3, 40, paragraaf één van de wet van 15 Juni 1935 betreffende het gebruik der talen in gerechtszaken en aan artikel 1 van het K. B. van 11 September 1935 dat de verdeling der gemeenten beoogt door deze wet vaststelt ;

Aangezien ten onrechte de Heer Procureur des Konings opwerpt dat artikels 39 en 40 slechts van toepassing zijn tegenover de beteekeenden die het recht hebben de procedure te kiezen in dewelke de

instantie zal voortgezet worden of de Fransche procedure te aanvaarden ;

Dat hij volhoudt dat dit recht enkel aan de Belgische verweerders toebehoort (artikel 5 paragraaf 4 van de wet) en beweert dat het incident bij den grond moet gevoegd worden vermits de vaststelling van de nationaliteit van verweerder het voorwerp van de tegenwoordige rechtsvervolgving daargestelt ;

Aangezien men tegen den verweerder niet kan opwerpen dat hij de procedure in de Fransche taal gekozen of aanvaard heeft, taal in dewelke de akte van 23 September 1935 opgesteld werd ;

Dat de openingsrede van den Heer Procureur Generaal Hayoit de Termicourt (overgedrukt door het Rechtskundig Weekblad, 5de jaar, N° 2, kol. 65, tweede en laatste paragraaf) bij het commentaar betreffende artikel 38 van de wet drukt op het feit dat de verweerder niet in een dusdanige toestand mag geplaatst worden dat hij in onzekerheid zou kunnen verkeerden nopens den inhoud en de draagwijdte van de akte; dat de geïnteresseerden de mededeelingen en berichten moeten kunnen begrijpen ;

Aangezien een rondschriven van denzelfden hoo-gen magistraat doet opmerken : « Dat het eenvoudig feit als aanlegger, verweerder of betichte te verschijnen, niet mag uitgelegd worden als keuze of aanvaarding van de taal voorgeschreven voor de procedure in den zin van artikel 38 al. 5 ; dat het hier enkel een opwerking aan de gebiedende voorschriften van de wet geldt ; het woord « onderwerping » onderlijnd zijnde in dit schriven ;

Aangezien eindelijk artikel 38 deel uitmaakt van de algemeene voorschriften van de wet en geen rekening houdt met de nationaliteit van verweerders ;

Aangezien dus het inleidend exploit nietig is op grond van het boven gemelde artikel 40 en het dus zonder belang is na te gaan of verweerder het recht heeft de procedure in de Duitse taal te vragen ; dat deze nietigheid van openbare orde is krachtens de termen van hetzelfde artikel dat de uitspraak door den rechter voorschrijft ;

Om deze redenen :

Verklaart de dagvaarding nietig.

(1) Het hierboven afgedrukt vonnis is door de Redactie vertaald. Het werd in het Fransch uitgesproken. Het R. W. publiceert in beginsel enkel in het Nederlansch uitgesproken beslissingen. Daar waar het gaat over de toepassing der wet van 15 Juni 1935 betreffende het gebruik der Talen in Gerechtszaken wenscht het R. W. een zoo volledig mogelijke jurisprudentie te geven en zal het ook vertaalde vonnissen opnemen.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE OOSTENDE

7 Februari 1936.

Voorzitter : M. Joseph Rayée.

Rechters : MM. H. Londes en Ch. Friedrich

Referendaris : M. Raoul Fontaine.

Pleiters : Mrs Degrave, Porta en J. Goedertier.

SPEELSCHULD WEGENS KANSSPEL : BETALING PER CHECK. — EENVOUDIGE BELOFTE VAN BETALING. — GEMIS AAN WETTIG GEVOLG VAN DE SCHULD. — BEWIJS VAN HAAR BESTAAN. — GEVALLEN WAARIN DE VORDERING TOT TERUGEISCHING MOGELIJK IS.

Het overhandigen van een check om een speelschuld wegens kansspel te voldoen maakt een eenvoudige belofte van betaling uit, waardoor de verliezer, trekker van den check, niet beroofd wordt van het recht re nietigheid van de schuld tegen te werpen. De speelschuld baart geen enkele verplichting, noch burgerlijke, noch natuurlijke, omdat zij gegrond is op een ongeoorloofde oorzaak.

Het bewijs van de speelschuld mag geleverd worden door alle middelen van recht.

Een leening toestaan aan een speler, eens de partij geëindigd, om den winner te betalen, is geoorloofd en kan aanleiding geven tot een geding tot invordering vanwege den leener, voor zooveel deze noch rechtstreeks noch onrechtstreeks belang had bij het spel.

L. P. O. t/ O. d. K.

Gezien het exploit van rechtsingang van het ambt van deurwaarder Pierre Daniels, ter standplaats Maaseyck, gedagteekend van den 14 November 1935, geregistreerd, opgesteld in het Nederlandsch, overkomstig het tweede artikel van de wet van den 15 Juni 1935;

Gezien de conclusiën van de partijen opgesteld in het Nederlandsch, maar uiteengezet in het Fransch;

Aangezien de vordering er toe strekt betaling te bekomen van drie checks aan toonder, getrokken den 17 Augustus 1931 door Op de Kamp, ten bedrage onderscheidelijk van 5.000, 5.000 en 10.000 frank, betaalbaar aan de N. V. Algemeene Bankvereniging en Volksbank van Leuven, gerugteekend door Scha-deck, en waarvan de betaling geweigerd werd;

Aangezien de verweerder de exceptie wegens speelschuld opwerpt;

Aangezien hij concludeert eischers q.q. bevel te zien geven de handelsregisters van de gefailleerde vennootschap voor te leggen ten einde na te gaan of, zooals door de curators beweerde wordt, de oorzaak van de verbintenis geoorloofd is; dat verweerder in de tweede plaats aangeeft te bewijzen dat hij rond half-Augustus 1931, in de private salons van de gefailleerde vennootschap, verloren heeft bij het spel en hij dan van haar tegen overhandiging van de drie checks, achtereenvolgens het gemeld bedrag heeft geleend om te kunnen voortspelen;

Aangezien de eischers q.q. uitdrukkelijk bekennen dat er in de boekhouding van de gefailleerde vennootschap geen spoor te vinden is van deze verrichting;

Aangezien zij nochtans betwisten dat deze drie checks zouden uitgegeven zijn ter gelegenheid van het spel, zonder dat zij er evenwel de ware oorzaak van kunnen opgeven;

Aangezien zij doen aanmerken dat, nog aangenomen dat de schuld haar oorzaak zou vinden in het spel, de leening toegestaan aan een speler eens de partij geëindigd, vreemd komt te staan aan het spel, waaruit volgt dat de leener in zulk geval gerechtelijk kan optreden tegen den ontleener;

Aangezien de eischers q.q. besluiten het getuigenbewijs te verwerpen dat door verweerder wordt aangeboden, omdat het hun onmogelijk ware het tegenbewijs te leveren, inzonderlijk wat betreft te weten of de geleende penningen gediend hebben om het spel aan den gang te houden dan wel, in geval het

een leening geldt toegestaan na het spel, of zij werden aangewend tot een ander doel;

Aangezien de uitzondering wegens speelschuld de openbare orde raakt;

Aangezien uit den geest waarmede de artikelen 1965 en 1967 van het Burgerlijk Wetboek werden opgevat, blijkt dat alle schuld, aangegaan ter gelegenheid van spel of wedding jegens een persoon die er heeft aan deelgenomen of er belang bij kon hebben, moet aanzien worden als een speelschuld, waaruit volgt dat de medespeler of de persoon die belang heeft bij het spel, geen vordering machtig is om betaling te eischen van de bedragen hem verschuldigd uit reden van deze handeling;

Aangezien het feit dat de verliezer zijn schuld tegenover den winner voldaan heeft door hem checks te overhandigen niet geldt als een eigenlijke en vrijwillige betaling, waarvan het gevolg zou zijn den verliezer te berooven van de exceptie wegens speelschuld, in geval hem betaling wordt gevraagd van de checks; vermits artikel 1967 beslist dat de verliezer in geen enkel geval kan terugvorderen wat hij vrijwillig heeft betaald; inderdaad is men het door-gaans eens, in principie, te beslissen dat wanneer een effect, verhandelbaar of niet, onderteekend wordt, dit geen vrijwillige betaling uitmaakt van de speelschuld, maar wel de eenvoudige belofte te betalen, en dat de verliezer bijgevolg het recht behoudt de nietigheid van de schuld tegen te werpen;

Aangezien een gedeelte van de rechtsleer oordeelt dat de overeenkomst van het spel ten minste een natuurlijke verplichting doet ontstaan, en een arrest van het Hof van Beroep te Rome (15 Oct. 1898; Sir. 99-4-37) heeft er deze gevolgtrekking uit afgeleid: dat de verliezer de verbintenis niet kan te niet doen die hij heeft onderschreven zulke schuld te betalen, dan wanneer het biljet niet vermeldt dat het om een speelschuld gaat; en bijgevolg werd het den verliezer niet toegelaten door alle middelen van recht de ware oorzaak te bewijzen van de speelschuld waarvan hem de betaling wordt geëischt;

Maar aangezien de vaste rechtspraak integendeel beslist dat een speelschuld hoegenaamd geen verplichting voortbrengt, noch burgerlijke, noch natuurlijke, en dat in de meening van den wetgever, naar het voorbeeld van de Romeinsche wetten, de speelschuld moet beschouwd worden als hebbende een schandige oorzaak; dat het bewijs er van mag geleverd worden door getuigen of wel door middel van gewichtige, nauwkeurige en overeenstemmende vermoedens; dat de wetsonthulling inderdaad mag bewezen worden door alle middelen; welnu, wat de verliezer hier vraagt te bewijzen is juist deze ontduiking, met andere woorden, de ongeoorloofde oorzaak die, naar luid van artikel 1131 van het Burgerlijk Wetboek, geen enkel wettig gevolg kan doen opleveren door de verbintenis;

Aangezien ter zake voldoende gewichtige vermoedens voorhanden zijn in het voordeel van de speelschuld, en namelijk:

1) het feit dat de gefailleerde vennootschap nagelaten heeft betaling te vorderen van deze betrekkelijke oude schuld, alhoewel de schuldenaar gegoed is en deze nog, bij zijn schrijven van 8 September 1931, beloofde persoonlijk de «affaire» te komen regelen binnen een tiental dagen;

2) het feit dat de drie checks het endossement dra-

gen van Schadeck, die niemand anders was dan de titelvoerende kassier van de private salons van het Kursaal;

3) het feit dat de curators zich in de onmogelijkheid bevinden de oorzaak op te geven van de schuld, die niet staat vermeld in de boekhouding over de uitgaven van hotel en restaurant door de klanten van de gefailleerde vennootschap;

4) ten slotte het feit dat men zich maar moeilijk kan voorstellen dat de gefailleerde vennootschap een teerpenning van 20.000 frank zou bezorgd hebben aan een klant-zonder-geld, ware het niet geweest om haar voornaamste bedrijf te onderhouden: de kansspelen;

Aangezien de leening toegestaan aan een speler na het spel, om een schuld van zulken aard te voldoen, geoorloofd is, en zij verleent den leener vordering tot terugisching van de geleende penningen, doch zulks enkel op voorwaarde dat de leener vreemd zij aan het spel.

Maar indien de leener, zooals ter zake, rechtsstreeks of onrechtstreeks belang heeft bij het spel, kan hij niet gunstig behandeld worden dan de speler zelf, wiens passie hij voedt, terwijl hij zich zelf een onwettige bron van winst voorbehoudt;

Om deze redenen:

De rechtbank, gehoord den heer rechter-commisaris Ch. Friedrich, in zijn mondeling verslag vóór de behandeling, rechtdoende op tegenspraak, zegt voor recht dat de oorzaak van verweerders verbintenis ligt in een speelschuld; de exceptie aannemende, verklaart de vordering niet ontvankelijk; kosten ten laste van de massa.

Aldus gevonnist en uitgesproken.

WERKRECHTERSRAAD TE BRUGGE

Kamer voor Werklieden. — 29 Juli 1935.

Voorzitter: Mr. H. Ramboer.

Rechtskundige Bijzitter: Mr. L. B. Van den Bussche.

Pleiter: Mter Sabbe.

ARBEIDSOVEREENKOMST. — VERBREKING WEGENS ONKUNDE VAN DEN WERKNEMER. — ONGEWETTIGD.

De werknemer kan het arbeidscontract niet verbreken alleen om de reden dat de werkman niet bevoegd was den geeischten arbeid te verrichten.

Desaever t/ Aurora.

Overwegende dat de vordering ertoe strekt verweerster te hooren verwijzen tot betaling eener som van 335,60 fr. uit hoofde van onrechtmatige en ontijdige contractbreuk;

Overwegende dat verweerster beweert en aanbiedt te bewijzen dat aanlegger door onkunde en door grove fouten die uit deze onkunde voortsporen, de motor van den door hem bevaarden visschersboot onbruikbaar gemaakt heeft en dat hij het heele schip in gevaar gebracht heeft;

Overwegende dat onkunde op zichzelf nog geen reden is tot verbreking van de overeenkomst wanneer daar geen voldoende schuldige daden mede gepaard

gaan; dat inderdaad, ieder werkgever zelf, vooraleer iemand aan te werven, de verplichting heeft de bevoegdheid van den werkzoekende na te gaan en te onderzoeken;

Overwegende dat verweerster het alleen aan zichzelf te wijten heeft wanneer zij, in onderhavig geval, deze voorzorg niet genomen had;

Overwegende dat er geen betwisting is nopens het bedrag der vergoedingen;

Om deze redenen, de Werkrechtersraad, Kamer voor Werklieden, na eerst vruchteloos gedaan te hebben wat in haar macht lag om een overeenkomst te bewerkstelligen, na er over beraadslaagd te hebben;

Verwijst de verweerster tot betaling eener som van 335,60 fr.;

Verwijst haar tot de rechtelijke renten en tot de kosten van het geding.

(1) Zie Pand. Belge V° Travail (Louage de service) n°s 684 en 698.

POLITIERECHTBANK TE GENT

21 Maart 1931.

Vrederechter: M. Jean Steyaert.

AANSPRAKELIJKHEID. — SCHADEVERGOEDING AAN DEN STAAT WEGENS UITKEERING VAN VERGOEDINGEN EN PENSIOENEN AAN BEAMBTEN SLACHTOFFERS VAN EEN ONGEVAL. — NIET ONTVANKELIJK.

De uitbetaling door den Staat van vergoedingen en pensioenen aan een beambte, slachtoffer van een ongeval, geschiedt krachtens een wettelijke verbintenis en geeft aan den Staat geen verhaal tegen den derde verantwoordelijke dader (1).

Op. Min., Kestermans en Belg. Staat t/ Wagle.

In hoofdzaak:

Overwegende dat de uitbetaling door den Staat van vergoedingen en pensioenen aan zijne beambten, welke het slachtoffer zijn van eenig ongeval, geschiedt krachtens eene wettelijke verbintenis gesteund op den plicht die op de gemeenschap rust van diegenen ter hulp te komen welke hunne werkzaamheid te haren dienste hebben gesteld;

Overwegende dat de dood of de invaliditeit door het ongeval aan den Beambte berokkend enkel eene vereischte zijn tot nakoming der verbintenis door den Staat jegens hem aangegaan en geenszins de rechtsoorzaak dier verbintenis;

Dat niemand aansprakelijk is wegens de schade ontstaan bij gelegenheid van een door hem gepleegd strafbaar feit; dat de verantwoordelijkheid een vast oorzakelijk verband veronderstelt tusschen dit feit en de geleden schade;

In de tweede plaats:

Overwegende dat de Burgerlijke Parij het bestaan van eene stoffelijke of zedelijke schade moet bewijzen; dat bovendien die schade voor begroting vatbaar moet zijn;

Overwegende dat bij de berekening der bezoldiging van de Staatsbeambten gelet werd op de menigvul-

dige voordeelen welke zij genieten naar aanleiding van allerlei gebeurlijkheden die zich tijdens hunne loopbaan kunnen voordoen;

Dat om die reden de Staat die bezoldigingen in het algemeen op een lager bedrag kan vaststellen dan wel het geval is in de privaatondernemingen;

Overwegende anderzijds dat de Staat, welke die voordeelen aan zijne Beambten toekent, de schade-kans, die elk hunner in 't bijzonder loopt, tusschen allen gelijkelijk verdeeld, bij middel van afhoudingen zonder eenig onderscheid op hunne bezoldigingen gedaan;

Dat de verwezenlijking van dit door den Staat voorziene en aanvaarde risico hem geen de minste schade kan berokkenen vermits zij gedekt is en door de aanvangsbeperking der bezoldigingen en ook door de gezamenlijke afhoudingen op dezelfde; dat in alle geval eene raming dier schade gansch onmogelijk is;

Overwegende ten slotte dat de Staat in geen enkele wettelijke bepaling noch vooruitgezet noch bevestigd heeft, dat de vergoedingen of pensioenen verschuldigd aan een zijner Beambten, slachtoffer van een ongeval door derden veroorzaakt bij in de plaats stelling, door deze verantwoordelijken derden persoon zouden betaald worden;

Dat in dier voege dus ook het verhaal van den Belgischen Staat op den dader van het ongeval als ongegrond voorkomt.

Over den grond der zaak (zonder belang).

(1) Zie arrest Hof van Beroep te Brussel, 28 December 1935. R. W. 9 Februari 1936.

BIBLIOGRAPHIE

PIERRE JOLY, *La mystique du corporatisme*. (Parijs, Hacyette, 1935).

Sinds eenige jaren hoort men overal van corporatie, corporatisme, corporatieve Staat spreken. Nochtans vindt men zelden iemand die in staat is een juiste bepaling van die gedachten te geven of te verklaren wat hijzelf door die bewoordingen verstaat. Het corporatisme is een dogma, het is bijna een geloof. Pierre Joly in zijn onlangs verschenen boek «*La mystique du corporatisme*» heeft onpartijdig en logisch de zoo actuele en zoo belangrijke vragen betreffende het corporatisme willen onderzoeken en oplossen. De oorzaken van dat plotseling en algemeen verschijnsel, het geschiedkundig verleden van corporatieve sociale inrichtingen, hetgeen tot hiertoe in het buitenland verwezenlijkt werd en het belang dat men redelijk aan het corporatisme mag hechten; al die vraagstukken heeft P. Joly zeer aandachtig bestudeerd.

* * *

De crisis, de sociale en economische storingen er door veroorzaakt en eindelijk, gevolg er van, de barsten die overal in de staatsinrichtingen te bemerken zijn, hebben de gedachtenstroomingen en de sociale leeren van het zuiver politiek naar het economisch terrein verplaatst. De politieke Staat moet zich op een economischen bouw steunen. En het is aldus dat het woord «*corporatisme*» is opgekomen als een verlossing.

* * *

De geschiedenis leert ons, zegt Joly, dat de beroepsverenigingen in de middeleeuwen niet artificieel samengesteld en ingericht werden, maar dat ze uit den toestand van de toenmalige maatschappij natuurlijker wijze ontstaan zijn om de beroepen en den handel tegen den adel en de krijgslieden te beschermen. De Fransche koningen

om de sterke landelijke heeren te bekampen, sloten verbonden met die beroepsverenigingen die alzoo van vrije gilden meer en meer staatsinrichtingen werden, onderworpen aan strenge en stroeve maatregelen om de staatsbelangen taksen en belastingen) te beschermen. De beroepsverenigingen werden definitief in 1791 afgeschaft. Om welke redenen? Het oorspronkelijk doel, het verdedigen van de beroepsbehoeften en belangen was verdwenen; het was een plaatselijke, egoïstische en tyrannieke korpsgeest geworden, met al zijn belachelijke gevolgen (grootte processen voor onnoozele betwistingen). Het invoeren in Frankrijk van een overvloedige hoeveelheid kostbare metalen, het voortdurend stijgen van de prijzen der waren en dus de absolute heerschappij van de kooplieden op de voortbrengers, in een woord het kapitalisme veroorzaakte tusschen werkgevers en werknemers een breede kloof. Vroeger was het werk het vertrekpunt van de corporatie, later werd het een bekrompen zucht naar geld en kapitaal. De corporaties werden dan aristocratische beroepsverenigingen waarin men dikwijls tot vier graden van meesterschap vond. In de negentiende eeuw zullen de corporaties niet hersteld worden, alhoewel hun laatste en vurige aanhangers verschillende ontwerpen voor de kamers indieden. Theoretisch maar niet praktisch bestonden nog wel syndikale vereenigingen maar zonder verband tusschen werkgevers en werknemers; het doel was niet van economischen maar wel van socialen aard, onderlinge bijstand, enz. (socialistische invloed). De Fransche wet van 1884 voert het «*syndicalisme réformiste*» in, die eene innige medewerking is tusschen werkgevers en werknemers. Het staat in geweldige tegenstelling met het «*syndicalisme révolutionnaire*» (socialisten en communisten) dat den klasstrijd wil. Dus van het economisch terrein verplaatst het «*syndicalisme révolutionnaire*» de vraagstukken op het politiek terrein. Voor en na den oorlog van '14, met de stijgende economische moeilijkheden, stelt men zich niet meer tevreden met het syndicalisme waarin de innige medewerking tusschen werkgevers en werknemers theoretisch blijft en waarin men dus geen materiele band tusschen hen vindt. En het is dan dat men zich naar de oude leer van het corporatisme keert. De christelijke democraten verkondigen de noodzakelijkheid van de corporatie; ook de «*action française*» met eenige wijzigingen in den politieken bouw van het stelsel. De voorbeelden van het buitenland, alhoewel van diktatorialen aard, hebben zelfs invloed op de socialisten die zich ook door dat ideaal aangetrokken voelen (Marcel Deat). Paul Reynaud en René Dommange gaan nog verder en uiten hun geloof in den corporatieven staat.

* * *

Uit al die neigingen tot het corporatisme, zegt Joly, valt een besluit te trekken: er bestaat geen gegronde en volledige corporatieve leer; die verschillende kleine verbrokkelde leeren zijn wel soms aantrekkelijk maar zij blijven zuivere abstrakties, onbepaalde formules. Eene opmerking die zich opdringt is dat de corporatieve Staat altijd boven hem een diktatoriaal gezag moet hebben. De aanhangers van de corporatieve economie beweren dat zij den middelweg tusschen het liberalisme en het marxisme volgt. Het liberalisme verheerlijkt het individu, het moedigt dus het egoïsme en het kapitalisme aan.

Het liberalisme aanziet de menschen als wolven, het corporatisme wil hun bedrijvigheden doen samenloopen zooals die van de bijen. Het corporatisme brengt autarchie mede; ieder land produceert dan zijn eigen waren volgens de nationale methode; geen wereldlijke en mekanische uniformiteit maar ruiling van nationale produkten. Eindelijk door evenredigheid tusschen de voortbrengst en het verbruik is het corporatisme de oorzaak van den socialen vrede. In een woord, corporatisme is economisch evenwicht, sociale vrede, algemeen welzijn, zedelijkheid in den handel door verbeterde waren, enz., het is dus eene werkelijkheid, eene levende kracht die uit de samenleving opgroeit in de natie, als grondslag genomen. Hier wijst

Joly op het gevaar dat wij loopen indien wij ons door holle woorden, geloof en ideologie, hoe aantrekkelijk zij ook zijn, laten verleiden. Laat ons tot de praktijk overgaan, zegt hij, om te weten of die leeren in de werkelijkheid wel uitvoerbaar zijn. En hoe zullen wij dat na-gaan? Door de studie van hetgeen men in het buitenland verwezenlijkt heeft.

* * *

In het Italiaansch korporatief stelsel dat gedurig van richting en vorm veranderde, vinden wij geen zuiver corporatief element want het orgaan dat de werkgevers met de werknemers verbindt is van administratieven en politieken aard. Na de laatste wijziging van 1933, hangt heel het stelsel af van Mussolini die de beroepsvertegenwoordigers benoemt, de nieuwe beroepsverenigingen schept, enz. De inrichting die van onder naar boven moest groeien, doet zich voor van boven naar onder, vermits de corporaties van de politiek afhangen wanneer zij deze laatste zou moeten beheerschen.

In Duitschland is de opvatting verschillend, maar daar ook vindt men geen corporatieven Staat. Daar bestaan beroepsverenigingen gemeen aan werkgevers en werknemers (niet in Italië) die voorgesteld zijn door een lokale Führer en die als doel hebben de beroepseer, de sociale zedelijkheid en het nationaal welzijn te beschermen. Die plichten moeten zij vervullen want zij staan onder een streng politiek toezicht. Zooals men ziet gaan Italië en Duitschland heel voorzichtig te werk; men aarzelt en men past zich aan de huidige behoeften aan. In de Vereenigde Staten, met Roosevelt en het invoeren van het nieuw orgaan de N.R.A., beleven wij in tegendeel een avontuur; men gaat blindelings vooruit, men waagt zijn kans; het zal lukken of mislukken, de toekomst zal er over beslissen. Men moet grondig en vlug te werk gaan; vandaar die geweldige publiciteit en de belangrijke en talrijke wijzigingen toegebracht aan het economisch leven van het land. Om die verwarde boel te regelen zijn economische wetboeken verschenen. Hier ook, in al die maatregelen die misschien wel wenschelijk zijn, geen zuiver corporatief element. De wijzigingen zijn door den Staat aangebracht, die meer toezicht uitoefent, en al die veranderingen zijn dan nog maar van tijdelijken aard want het is eigenlijk eene aanpassing aan den huidige toestand.

* * *

Pierre Joly besluit: veel geestdrift, holle woorden bij hoopen, soms theorieën, kunstmatige stelsels maar geen praktische verwezenlijking en, voor wat betreft hetgeen men in het buitenland tot stand gebracht heeft, een gemeen element de diktatuur of de overdreven staatstusschenkomst.

Waar blijft dan dat zuiver corporatisme dat een vrucht van de samenleving is, dat een natuurlijke kracht is die uit den economischen toestand opgroeit? Het corporatisme kan van boven van de politiek en van de administratie maar niet van onder van het beroep uitgaan. Het vraagstuk heeft tot hiertoe nog geen bevredigend antwoord gekregen en, in de onzekerheid, moeten wij ons van dwaze pogingen onthouden.

* * *

Deze zoo uitgebreide en ingewikkelde stof werd door P. Joly verwerkt in een bondig boek, gesteld in een uiterst klaren en duidelijken stijl.

Het vormt een volledig en belangwekkend geheel. Een kritiek die slechts een opmerking is: Joly beschouwt de vraag uitsluitelijk van uit een Fransch standpunt en een titel zooals «La mystique du corporatisme en France» of «La France doit-elle se tourner vers le corporatisme» had misschien beter aan het werk gepast.

In één woord, een zeer aangenaam en merkwaardig boek.

Paul VEKEMANS.

WETGEVING

KONINKLIJK BESLUIT van 22 Februari 1936 betreffende de aflevering van fotocopieën.

Verslag aan den Koning,

Sire,

Het is een gewoonte geworden, telkens als het materieel uitzicht of het geschrift van een bescheid, dat in het bezit van een openbaar bewaarder is, voor het beoordeelen van de betekenis van het stuk van nut kan zijn, er fotocopieën van te maken met het oog op de mededeelingen waartoe het aanleiding kan geven.

Het eerste artikel van het ontwerp, dat de regeering de eer heeft aan Uwe Majesteit ter goedkeuring voor te leggen, maakt deze gewoonte tot een wet en van hetgeen de belanghebbenden tot nog toe slechts van den goeden wil der openbare bewaarders konden bekomen, maakt het een recht.

Maar om de misbruiken te voorkomen is het billijk en gepast de kosten van de fotografie door den aanzoeker te doen betalen. Zoo wordt dan ook in de tweede alinea vermeld dat de fotocopie wordt afgeleverd op de persoonlijke kosten van den aanzoeker; daaronder wordt verstaan dat deze kosten in elk geval door hem definitief worden gedragen, dat ze niet mede zullen begroot worden en niet mogen begrepen worden in de kosten bedoeld in het eerste artikel der wet van 29 Juni 1929, betreffende den gerechtelijken bijstand en de toelating om kosteloos te procederen.

Het spreekt van zelf dat de fotografie genomen moet worden onder de persoonlijke bewaking en het persoonlijk toezicht van den openbaren bewaarder, die de minuut of het oorspronkelijk stuk niet uit zijn handen mag laten gaan. Dit wordt door den tekst uitgedrukt wanneer hij zegt dat de fotocopie afgeleverd wordt zonder dat het origineel naar een andere plaats mag worden gebracht.

* * *

Wanneer voor de noodwendigheden van een proceduur in burgerlijke zaken of in strafzaken een minuut van een notariële akte of een akte, welke in de handen van een openbaren bewaarder berust, naar een andere plaats moet worden gebracht, schrijft de bestaande wet voor dat de minuut of de akte, tijdens den duur van de verplaatsing, vervangen zou worden door een figureerend afschrift (art. 22 der wet van 25 Ventôse jaar XI) of door een gecollationeerd afschrift (art. 203 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en art. 455 van het Wetboek van Strafvordering).

Volgens die bepalingen is het wenschelijk dat de copie, die de plaats inneemt van het origineel, aan dit laatste zooveel mogelijk gelijk zou zijn.

Door het geschrift van een copist is deze identiteit onmogelijk te bereiken; maar wanneer zij verkregen wordt door middel van de fotografie is de identiteit volkomen.

Het is des te noodzakelijker in de overwogen gevallen zijn toevlucht te nemen tot deze methode, daar op het oorspronkelijke stuk, vooral wanneer het een eigenhandig of geheim testament geldt, het geschrift dikwijls slecht gevormd is en moeilijk te lezen, zoodat het werk van den copist een echt interpretatiewerk wordt waaraan duidelijke gevaren zijn verbonden.

Door de artikelen 2, 3 en 4 van het ontwerp worden deze figureerende of gecollationeerde afschriften door fotocopieën vervangen.

* * *

De eigenhandige of geheime testamenteen moeten, voordat zij tenuitvoergelegd worden, vertoond worden aan den voorzitter van de rechtbank; bij artikel 1007 van het Burgerlijk Wetboek wordt aan dezen magistraat voorgeschreven maatregelen te treffen, waarvan het doel is, de identificatie en de bewaring van het bescheid te verzekeren.

Het komt voor dat dit bescheid geschreven is door middel van een stof die uitwisselbaar is, bijvoorbeeld met potlood.

In dit geval laat artikel 5 van het ontwerp aan den magistraat toe te gelasten dat van het testament een fotocopy zou worden gemaakt, dewelke, nadat hij ze heeft nagezien, bij de akte van bewaargeving gevoegd blijft. De kosten zullen betaald en gedragen worden zooals die van het overige van de door artikel 1007 van het Burgerlijk Wetboek ingestelde rechtspleging.

* * *

Wanneer krachtens de zooveel uiteengezette bepalingen een bescheid gefotografeerd wordt, moet ook bepaald worden wat er met het negatief zal gedaan worden. Dit wordt geregeld bij artikel 6 van het ontwerp; de houder van het gefotografeerd bescheid zorgt er voor dat het negatief, naar zijn keus, ofwel vernietigd wordt, ofwel bewaard, onder zijn verantwoordelijkheid.

* * *

Dan moest nog de wijze van inning van de zegelbelasting op de fotocopyën geregeld worden. Het is onmogelijk deze copyën te maken op het papier, dat overeenkomstig de artikelen 3 en volgende van het Zegelwetboek van 25 Maart 1891 door de administratie verkocht wordt.

Het laatste artikel van het ontwerp bepaalt dat op de fotocopyën de zegelbelasting, wanneer zij krachtens de bestaande wet verschuldigd is, in al de gevallen door middel van plakzegels of door de buitengewone zegeling gekwetten zal worden.

KONINKLIJK BESLUIT

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gelet op de wet van 31 Juli 1934, verlengd en aangevuld door de wetten van 7 December 1934, 15 en 30 Maart 1935, waarbij aan den Koning bepaalde machten worden toegekend met het oog op het economisch en financieel herstel en de vermindering van de openbare lasten;

Gezien de eerste paragraaf, litt. A en IVbis, van het eerste artikel dezer wet;

Op de voordracht van Onze Ministers, die er in den Raad over beraadslaagd hebben,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. Hij, die het recht heeft een uitgifte of een afschrift te verkrijgen van een akte of van een bescheid dat in het bezit van een openbaar bewaarder is, kan er zich een fotocopy van doen afleveren, zonder dat echter het origineel naar een andere plaats wordt gebracht.

De fotocopy wordt op de persoonlijke kosten van den aanzoeker afgeleverd.

Art. 2. Artikel 22 der wet van 25 Ventôse jaar XI wordt door de volgende bepaling vervangen :

« De notarissen mogen geen enkele minuut uit hun handen geven tenzij in de door de wet voorziene gevallen of op grond van een vonnis.

» Zoo een minuut uit hun handen wordt gegeven, wordt zij vooraf gefotografeerd en een fotocopy wordt, na door den voorzitter van de rechtbank van eersten aanleg van het arrondissement, die er van proces-verbaal opmaakt, nagezien te zijn, in de plaats gesteld van de minuut om deze te vervangen totdat zij weer wordt gerangschikt; de notaris mag er grossen of uitgiften van afleveren, onder vermelding van het proces-verbaal dat is opgemaakt geworden. »

Art. 3. De eerste alinea van artikel 203 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering wordt door de volgende bepaling vervangen :

« In laatstbedoeld geval, zoo de bewaarder een openbaar persoon is, worden de stukken vooraf gefotografeerd en een fotocopy wordt, na door den voorzitter van de recht-

bank van eersten aanleg van zijn arrondissement, die er van proces-verbaal opmaakt, nagezien te zijn, door den bewaarder onder zijn minuten gerangschikt om de stukken te vervangen totdat zij teruggezonden worden, en hij mag er grossen of uitgiften van afleveren, onder vermelding van het proces-verbaal dat is opgemaakt geworden. »

Art. 4. De eerste alinea van artikel 455 van het Wetboek van Strafvordering wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Indien het noodig is een authentiek stuk uit de handen te nemen van een openbaar bewaarder, wordt het stuk vooraf gefotografeerd en een fotocopy wordt, na door den voorzitter van de rechtbank van eersten aanleg van zijn arrondissement, die er van proces-verbaal opmaakt, nagezien te zijn, door den bewaarder onder zijn minuten gerangschikt om het stuk te vervangen totdat het teruggezonden wordt, en hij mag er grossen of uitgiften van afleveren, onder vermelding van het proces-verbaal dat is opgemaakt geworden. »

Art. 5. Artikel 1007 van het Burgerlijk Wetboek wordt aangevuld door de volgende bepaling, die er de derde alinea van wordt :

« Zoo de beschrijving of de bewaring het vereischt, kan de voorzitter gelasten dat het testament gefotografeerd zal worden en dat een fotocopy, nadat zij is nagezien, bij het proces-verbaal van de opening en bij de akte van bewaargeving van het testament gevoegd zal worden. »

Art. 6. In de bij de vorige artikelen voorziene gevallen is de openbare bewaarder, die de minuut of het origineel in zijn bezit heeft, verantwoordelijk voor de bewaring van het negatief, indien hij het niet vernietigt.

Art. 7. De zegelbelasting op de fotocopyën wordt desgevallend gekwetten door het aanbrengen, op elk blad, van behoorlijk onbruikbaar gemaakte plakzegels of door de buitengewone zegeling.

Art. 8. Onze Ministers van Justitie en van Financiën zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, den 22n Februari 1936.

(Staatsblad, 29 Februari 1936).

TIJDSCHRIFTEN

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD. — 11^e jaargang. N° 5. — 1 Februari 1936. — Artikelen : Mr G. E. Lange-meijer, Een belangwekkende theorie op het gebied der algemeene rechtsleer. — Dr jur. Paul Simon, Eingriffe des Devisenrechts in des Privatrecht. — Opmerkingen en Mededeelingen. — Uit de Literatuur. — Tijdschriften — Berichten.

N° 6. — 8 Februari 1936. — Artikelen : Mr H. Winkel, De ontwikkeling van de rechtseenheid in Duitsland. — Dr R. Levy, Het Permanente Hof van Internationale Justitie en het nieuwe strafrecht van Dantzig. — Opmerkingen en Mededeelingen. — Uit de Literatuur. — Boekaankondigingen. — Tijdschriften. — Berichten.

N° 7. — 15 Februari 1936. — Artikelen : Mr Dr J. van Hettinga Tromp, Het gebruik van een merk of een soortnaam, met onderschrift van Prof. Mr E. M. Meijers. — Mr Dr L. W. R. Van Deventer, Verhaal van kosten van werklozensteun en armverzorging. — Opmerkingen en Mededeelingen. — Uit de Literatuur. — Boekaankondigingen. — Tijdschriften. — Berichten.

DALLOZ. — RECUEIL HEBDOMADAIRE DE JURISPRUDENCE. — 13e jaargang. — N° 5. — Chronique : Le prospectus de placement, par M. J. Tchernoff. — Jurisprudence. — N° 6. — Notes fiscales : Le nouveau régime des titres nominatifs. — Jurisprudence.

De Vlijt, Nationalestr., 46, Antwerpen, A. Somville, best.